

FAUSTO COPPI EN PRIJSBOKSEN 'MOUNTAIN' IN FRASCATI

De ondergang van twee sporthelden

Paul Feld en Jules Terlingen (allebei 35 en schrijver/theaterregisseur) brengen twee produkties uit, waarin sport centraal staat. Of liever gezegd: de ondergang van twee sportmannen die niet van ophouden weten. De bokser in Terlingens produktie 'Requiem voor een zwaargewicht' wordt in zijn laatste gevecht dusdanig K.O. geslagen, dat hij alleen nog kan prijbsokken in een circus. En de fameuze wielrenner Fausto Coppi fietst, in Paul Felds stuk 'Fausto en Giulia', én veel te lang door, én neemt het Italiaanse etablissement tegen zich in door publiekelijk vreemd te gaan. Twee moderne tragedies. De Uitkrant sprak met de theatermakers.

Lokatie voor de discussie is het decor van Jules Terlingens vóórlaatste toneelproduktie, De veroordeling van Het Hoofd, een briljante satire op de hedendaagse vergadercultuur. Het decor staat opgesteld in Theaterzaal De Kikker te Utrecht. Een technicus van het theater informeert wat er na de produktie met 'die lamp' gebeurt. Jules Terlingen: "Die gaat terug naar mijn woning. Daar komt-ie namelijk vandaan. Evenals deze prachtige tafel. Aangezien de overheid mij niet wenst te subsidiëren, roef ik mijn decors weg uit mijn privé-omgeving."

Jules Terlingen viel al negen jaar geleden voor Serlings tekst Requiem voor een zwaargewicht. Het stuk beschrijft de ondergang van een top-bokser, Mountain (letterlijk: 'Berg'), die door zijn manager grotelijks wordt besodemieterd, en die uiteindelijk in de armen valt van een sociaal werkster. Terlingen poogde voor de opvoering van het stuk al twee jaar subsidie te krijgen. Tevergeefs. Nu maakt hij de produktie voor een appel en een ei - mét zijn vaste Würz-spelers, én twee gast-actrices. Paul Feld schreef de eerste versie van Fausto en Giulia twee jaar geleden, voor Theatergroep Hollandia. Hij

scherpste de tekst het afgelopen jaar aan. Met name op de verhouding tussen wielrenner Fausto Coppi en de twee vrouwen in zijn leven: echtgenote Bruna en minnares Giulia, 'La Dama Bianca', ofte wel 'De Witte Dame'. En natuurlijk op de talrijke controverses die de buitenechtelijke verhouding *il Campionissimo* opleverde.

Jules Terlingen: "Requiem voor een zwaargewicht is een oude liefde van me. Er waren in de tekst een paar beelden die me meteen vasthielden. Zo'n goeie bokser die wordt vernageld. Die manager van hem, die zich volkomen klem-lult. En dan de sociaal werkster - in mijn uitvoering een consulente van het arbeidsbureau, de vleesgeworden 'sociale vernieuwing', Elske ter Veld, maar dan als fee. Zo'n vrouw die de verloederde bokser een nieuwe toekomst door de strot masseert: 'een zomerkamp met kinderen'. Het was de simpelheid van het verhaal die me raakte. Het gaat over boksen, maar het is absoluut niet rauw. Ik hou van stukken die recht door zee gaan. Ik weet niet of je in dit verband van zoiets

als stijl kunt spreken. Maar ik zweer bij teksten waarin de karakters onomwonden zeggen wat ze willen, en hoe. De originele tekst van het stuk is nogal beleven. Ik heb de teksten dus gefilterd. Volgens mij praten die sportmannen in zinnen van hooguit vier of vijf woorden." Voorbeeld. Wanneer op pagina tien van het script een hoer in de bokserwereld wordt geïntroduceerd, gaat dat aldus: 'Gouda! Wat doe jij rechttop? Is d'r recessie?' Wanneer de K.O. geslagen bokser wordt beschreven gaat dat zo: 'Die ziet eruit als de vloer van een operatiekamer.'

Jules Terlingen: "De relatie tussen sport en theater fascineert me absoluut niet. Ik heb bijvoorbeeld geen verstand van voetbal. Sinds die bom bij Ajax-FC Den Haag ga ik ook niet meer kijken. Ik voel me wel voetbaltrainer, vooral in de manier waarop ik met acteurs omga. Techniek laat ik aan hen over. Ik maak de opstelling. Die jongen heeft die techniek, dus die moet daar staan. Punt uit!"

Verslaafd aan de eigen mythe

Paul Feld: "Ik volg al twaalf jaar als sportjournalist de Ronde van Italië, de Giro. En in de loop van die twaalf jaar heb ik ontdekt hoe ongelooflijk sterk de aanwezigheid van een wielrenner als Fausto Coppi nog is. Kijk, er wordt hier in Nederland een beetje romantisch en kwajongensachtig over Coppi geschreven, bijvoorbeeld door Martin Ros. Het ultieme boek over Coppi is in Italië gemaakt, door Paolo Facchinetti. 'L'Italia di Coppi e Bartali' was de basis voor een artikel dat ik - met mijn vaste Giro-partner Ludo van Klooster - in 1989 voor Sport International heb geschreven. En het is ook de basis voor mijn toneeltekst Fausto en Giulia. De kern vormt het tijdsbeeld in de periode 1945-1960 en de confrontatie van een koppig individu met de Italiaanse samenleving, en vooral met de rooms-katholieke kerk. Fausto Coppi had natuurlijk gewoon een vriendinnetje kunnen nemen voor de vrijdagavond, en zaterdagavond weer bij zijn vrouw kunnen zitten. Zoals een goed katholiek burgermannetje die zaakjes regelt. Maar Coppi wilde de

confrontatie. Dat bevalt me aan hem. Hij wist dat overspel bij de Italiaanse wet verboden was. Hij voorzag dat hij alles en iedereen over zich heen zou krijgen. En hij nam die risico's. Zijn grootste fout is misschien dat hij niet kon ophouden met wielrennen. Ik geloof dat Joop Zoetemelk Coppi in de lengte van een fiets-carrière is gepasseerd. Op zijn veertigste fietste Fausto nog altijd. Het ging toen wel snel bergafwaarts met hem. Maar hij kon niet ophouden. Hij was verslaafd geraakt aan zijn eigen mythe. Er was ook geen leven voor hem ná het fietsen. Die romance tussen Coppi en Giulia ging primair over wielrennen. Coppi's verslaving aan het beeld dat hij bij elkaar heeft gefietst, maakt hem tot een moderne, tragische held. Hij verloor zichzelf, omdat hij ging geloven in het beeld dat anderen van hem maakten."

Schnabbels en subsidie

Jules Terlingen: "Würz is een groep, maar we repeteren niet de hele week. Dat kan ook niet. Mijn acteurs doen er dingen naast: televisie, film, acts op bruiloften & partijen. Schnabbels dus. En ikzelf ben parttime taxichauffeur. Ik heb geen zin om mijn hand op te houden bij de bijstand. Ik wil zelfstandig blijven, onafhankelijk. En ik vind het wel prettig om niet continu aan een stuk te repeteren. Zo blijven we met z'n allen constant met de tekst bezig, zonder monomaan alsmaar in dat repetitielokaal te zitten. Verder vind ik het niet verkeerd dat een theatermaker geregeld buiten het theater verkeert. Ik doe in die taxi een hoop ideeën op. De meeste van de jongens met wie ik nu een jaar of zes werk, zijn van origine mimers. Ze zaten in een soort training. Ze wilden een stuk doen. En vroegen mij voor de regie. Zo is het begonnen. Dit is onze zevende produktie."

Paul Feld: "Ik streef (nog) niet naar een vaste formatie acteurs. Ik vind het wel prettig om spelers steeds opnieuw, in alsmat andere samenstellingen tegen te komen. Voor begrippen als 'gezelschap' of 'groep' ben ik tamelijk allergisch. Dat heeft alles te maken met mijn allergie voor binding. Ik aan hen,

Theater gebaseerd op het levensverhaal van de Italiaanse wielrenner Fausto Coppi, die één vrouw te veel in zijn leven had (foto Jaap Pieper)

TONEELGROEP AMSTERDAM SPEELT 'OTHELLO'

'Ik haat de Moor'

Othello lijkt William Shakespeare's meest rechtlijnige toneeltekst. Het publiek wordt niet afgeleid door bijlijnen in het verhaal. Sterker nog: er wordt slechts één verhaal verteld. Dat van de zwarte Othello die (achter gesloten deuren) in het huwelijk treedt met de jonge, blanke, en adellijke Desdemon

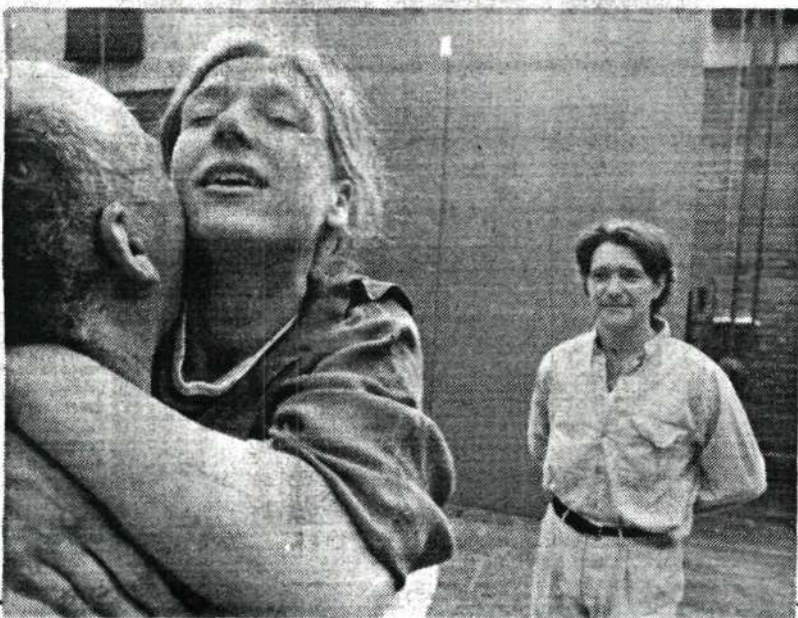
na. Kort na dit huwelijk wordt Othello door de Doge van Venetië op een militaire missie gestuurd naar Cyprus, waar de Turken de hegemonie van de Italiaanse stadsstaat bedreigen. Desdemon gaat mee, evenals Othello's vaandrig en vertrouweling Jago. Een storm heeft de Turken dan al voldoende

de parten gespeeld. Dus heeft het Venetiaanse leger op Cyprus weinig méér te doen dan te zuipen, ruzie te maken en zich uitputtend te vervelen. Dat doen ze dan ook. Behalve één iemand: Jago. Hij haat de Moor Othello. Voor een deel door hersenschimmen (zo vermoedt hij dat de Moor zijn vrouw heeft beslapen). Maar vooral uit machtswellust: deze domme Afrikaan Othello krijgt immers alles wat de ambitieuze blanke Venetiaan Jago wordt onthouden. Dus stoot Jago een paar gifpijlen in Othello's achilleshiel: zijn liefde voor Desdemon. Georganiseerde jaloezie is het, in Shakespeare's meest sensationele liefdesdrama. Johan Simons (van Theatergroep Hollandia) regisseert de co-produktie met Toneelgroep Amsterdam. Rik van Uffelen speelt Othello, Pierre Bokma speelt Jago, Elsie de Brauw vertolkt de rol van Desdemon.

LZ

STADSSCHOUWBURG 17 t/m 24 april

Een fatale driehoek: Othello/ Rik van Uffelen, Desdemon/ Elsie de Brauw en Jago/ Pierre Bokma (foto's Jaap Pieper)

CONFRONTERENDE MIME VAN SUVER NUVER

Wy hawwe in moaie jûn bân

(MEER DAN EEN MOOIE AVOND)

Achter de naam Suver Nuver gaan drie Friezen schuil die met hun mime-voorstelling vol humor en fantasie heel wat gevoelens losmaken en het publiek danig in verwarring brengen.

Suver Nuver heten ze, wat eigenlijk 'geschiift' betekent, de Friese uitdrukking voor 'doe maar gewoon, stel je niet aan', en in elke voorstelling gaan ze weer 'over de grenzen'. De Friese afkomst van de drie, Peer van den Berg, Dette Glashouwer en Henk Zwart, is vanaf de eerste productie een inspiratiebron geweest. Maar wat begon als verzet tegen de folkloristische weergave van hun geboortegrond en de Friese cultuur, is uitgegroeid tot een fascinatie voor algemenere onderwerpen als 'het platteland' en 'de stad', 'afkomst' en 'traditie'. De drie zijn niet blijven steken in het autobiografische, maar ze stichten verwarring en raken de publieke gevoelens met rijke fantasie, opmerkelijk taal- en ruimtegebruik, onverwachte combinaties en een dosis humor.

Ze ontmoetten elkaar op de Mime School in Amsterdam en werken nu zo'n zeven jaar samen. Mime maken ze. En dat is nooit een stuk uit de kast pakken en dat gaan spelen. Ze leerden bewegen, uitgekiend gebruik te maken van lichaamsbeweging en gezichtsuitdrukking en werden theatermakers op persoonlijke leest: zelf bedenken, al improviserend zelf maken en uitvoeren. Denken vanuit verschillende invalshoeken en er op los associëren. Ze ontwikkelden een geheel eigen werkwijze, waarbij een bepaalde locatie als inspiratiebron fungeert. Dat kan een bepaalde plek zijn: een achterland (zoals het 'vertrouwde' en 'benauwde' dorp in *Suver Nuver, Fries in beweging*; '87), of een buitenwijk (de flat in de Bijlmer in *Gleed, of de Drang naar een rustpunt*; '89). Het kan ook een ruimte in geestelijke zin zijn, bijvoorbeeld de grenzen van de eigen identiteit (met de Friezenbijbel vol volksverhalen in de hand op zoek naar de diepere wortels in *Dunspaleis Jericho, of de gefaren fan kosmetika*; '90), of de behoefte aan vrijheid (met de motor door het Oostblok in *De Sde*; '91). Door zich ergens op te sluiten of toe te beperken, testen ze hun

lichamelijke en geestelijke ruimte. Steeds zoekende naar de grenzen van het bestaan.

Zonder enige gêne

Suver Nuvers voorstellingen zijn op de grens van wat als gênant of provocerend wordt ervaren. Alles begint met een thema waar ze van alles over lezen en dan omheen associëren aan de hand van spel-opdrachten, liefst met een onmogelijkheid in zich, want worstelen is het leukst. In *Pleisterwoede, of Een Pijn & Geluk Show* spelen ze samen met drie gehandicapte acteurs - Dan Blokker, Henk Huisman en Dolly Vonk - om zich te verdiepen in de fysieke grenzen, de lichamelijke mogelijkheden en tekortkomingen. Wat betekent het om een 'gaaf' lichaam te hebben ofwel een lichaam waar een ledemaat of zintuig aan ontbreekt of niet meewerkt? *Pleisterwoede* is een voorstelling over de mens die zijn gebreken probeert te compenseren door ze te verhullen en soms door ze uit te buiten. Over de esthetiek van het lichaam en het voyeurisme van de toeschouwer. Maar ook over jezelf verzieken door juist dát te doen wat slecht is, over pijn en pleisters die wonderen kunnen doen. En uiteindelijk over weerbaarheid; ieder met zijn eigen gebreken. Niks te klagen, het ga je goed: wy hawwe it poer best!

JACQUELINE ALGRA

DE BALIE 20 en 21 april

John Serkei en Oda Spelbos in 'Fausto en Giulia', een sportdrama, geschreven en geregisseerd door Paul Feld (foto Jaap Pieper)

zij aan mij? Ik moet er niet aan denken. Nu nog niet."

Jules Terlingen: "Ik ben ook allergisch voor iedere 'binding'. Maar is die allergie synoniem aan de afkeer voor het formeren van een groep? Dat herken ik niet. Ik heb op het moment de beschikking over een groep acteurs. Maar verplichtingen schept dat vooralsnog niet."

Paul Feld: "Ik investeer in vertrouwen in mensen, ten behoeve van een concreet produkt. Is er liefde en vriendschap, dan gaan we door. Zoniet, dan niet. We tarten met z'n allen het toeval."

Die kritiek is passé

Jules Terlingen: "Toneelkritieken? Ik krijg er niet zoveel. Ze komen niet kijken! En als ze over ons schrijven, hebben de teksten niet zoveel karakter, er blijkt bij de critici weinig voorkennis over ons eerdere werk te zijn. Iemand schreef een keer: 'Als het niet zo om te lachen was, had ik me af kunnen vragen: waarom doen ze dit eigenlijk?'. Ik denk dan: vraag het script op. Dan kom je verder. Maar dát doen ze niet."

Paul Feld: "De kritiek beoordeelt tegenwoordig op grond van die ene voorstelling, niet meer op basis van een oeuvre dat zich ontwikkelt. Aan het oordeel over die ene voorstelling worden wel verregaande conclusies verbonden. Bijvoorbeeld dat de nieuwe generatie theatermakers (ook schrijvers) veel minder heldere teksten schrijft

dan vorige generaties deden. Dat is een rare conclusie. Een paar jaar geleden werd er steen en been geklaagd over het feit dat er geen nieuw Nederlands repertoire meer werd gemaakt. Inmiddels is er een stortvloed aan nieuw Nederlands repertoire ontstaan. Het zal allemaal niet briljant zijn, maar er bloeit iets dat - ook kwalitatief - niet meer ontkend kan worden. Misschien loopt de theaterkritiek achter de feiten aan."

Theaterkritiek wordt tegenwoordig meegewogen in de kwaliteitsbeoordeling door de overheid.

Paul Feld: "Ik zou willen dat een recensent in staat is mijn voorstelling op haar geheim te betrappen."

Jules Terlingen: "Ik ook. Dat is een vorm van communicatie met de kritiek, waar ik zeer naar uit zie. Het onbevangen overdragen van een kijkervaring. Maar er wordt gegeneraliseerd en in beoordelingscommissies hoor ik echo's van die generalisaties."

Paul Feld: "Waarom wordt jouw werk door die commissies steeds afgewezen?"

Jules Terlingen: "Ik heb geen idee. Inhoudelijke argumenten hoor ik niet. Ik maak *Requiem* voor een zwaargewicht met het laatste geld dat ik óver heb. En jij?"

Paul Feld: "Voor *Fausto en Giulia* heeft Amsterdam vijftienentigduizend gulden gegeven, en het Nationaal

Fonds vijftigduizend."

Jules Terlingen: (Lachend) "En nou eruit, jij!"

Paul Feld: "We staan met de productie twee weken in Frascati. Reizen doet de voorstelling pas als-ie goed valt in de pers. Zo gaat dat tegenwoordig. Dat is ook de lafheid van de programmeurs. Als iets succes heeft, kan het pas worden getoond."

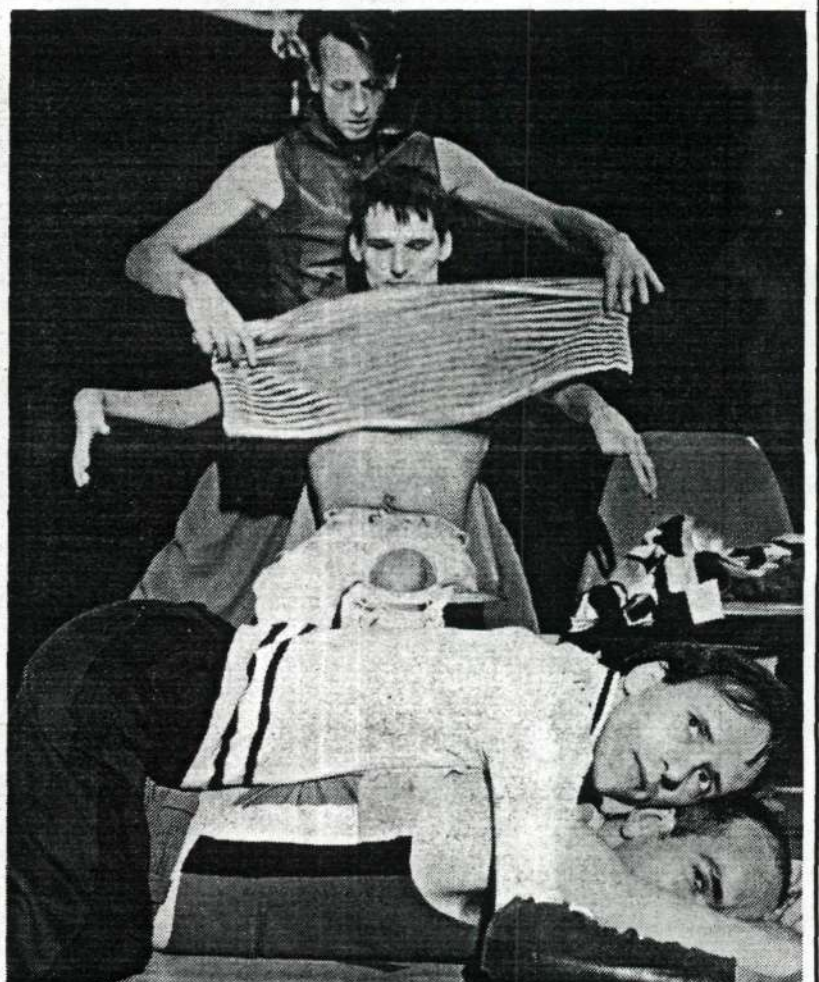
Jules Terlingen: "Ik sta één week in Frascati. Daarna geldt hetzelfde verhaal. Als we nul scoren, lijkt dit mijn eigen requiem te worden. Maar zolang ik nog een bus kan betalen en een repetitieruimte, zolang maken we voorstellingen. Bij onze eerste voorstellingen legden alle acteurs (en ik ook) honderd gulden de man in. Toen hadden we ons decor bij elkaar. Die truuk kun je niet blijven herhalen."

LOEK ZONNEVELD

FRASCATI 13 t/m 17 april: Würz speelt 'Requiem voor een zwaargewicht'
14 t/m 24 april: Growing Up In Public/Nationaal Fonds speelt 'Fausto en Giulia'

Jules Terlingen maakte een nieuwe versie van Rod Serlings klassieker over een top-bokser die wordt belazerd door zijn manager en wordt 'gerek' door een sociaal werkster: *Requiem voor een zwaargewicht* (foto Jaap Pieper)

Uiterst provocerend theater. In *Pleisterwoede, of Een Pijn & Geluk Show* speelt Suver Nuver met drie gehandicapte acteurs (foto Reyn van Koolwijk)

De mythe van de eerlijke vechter

**Requiem voor een zwaargewicht - Würz
Fausto & Giulia - Growing Up In
Public/Nationaal Fonds**

Het was waarschijnlijk toeval, maar half april stonden ze allebei tegelijk in Frascati: Fausto & Giulia en Requiem voor een zwaargewicht. Twee voorstellingen die allebei het verhaal vertellen van een sportheld. Van een man die zijn hele leven ten dienste heeft gesteld van één streven: de beste van de wereld worden. Dat is per definitie drama. Er moet immers een bovenmenselijke strijd worden gevoerd. En dan gaat het niet alleen om het daadwerkelijke gevecht tegen rivaliserende sporters, het gevecht van een professionele sporter is een dagelijkse strijd tegen de beperkingen van het lichaam en tegen de ouderdom. En de overwinningen die in die strijd worden geboekt zijn maar tijdelijk. Uiteindelijk verliest de held het altijd van zijn lichaam, maar voor het zover is wil hij zijn naam in de geschiedenisboeken vestigen, wil hij zich onsterfelijk hebben gemaakt.

Het gevecht van een sporter is een eerlijk gevecht. Tenminste, dat veronderstellen wij. De mythe van de sportheld is de Amerikaanse droom: ieder straat-schoffie kan kampioen worden. Daar heb je geen rijke vader voor nodig, maar een onvoorstelbaar doorzettingsvermogen. Die mythe geeft de verbeelding van het volk vleugels, maar groot is altijd het gevaar dat juist die droom van het eerlijke gevecht wordt vernietigd, en dan valt zo'n sportheld diep, heel diep. Dat maakt ontdekte fraude en dopingschandalen zo dramatisch. Groot is het verlangen om in zo'n schandaal de sportheld als slachtoffer af te schilderen. De bewustzijnsvernauwing van topsporters en het grote geld dat ze plotseling in handen hebben maakt ze immers vatbaar voor de onguere types die om hen heen zwermen.

Die bedreiging van het eerlijke gevecht is in beide toneelstukken het centrale spanningsveld. **Fausto & Giulia**, geschreven en geregisseerd door Paul Feld, gaat over de legendarische Italiaanse wielrenner Fausto Coppi (1919-1960). Coppi's succesvolle wielrencarrière kwam zwaar onder druk te staan door zijn buiten-echtelijke relatie. Hij kreeg de woede van het volk over zich heen, werd voor wedstrijden geschorst, uit de katholieke kerk gegooid, en verloor uiteindelijk zijn onafhankelijk-

Requiem voor een zwaargewicht van Würz Foto: Clemens Boon

heid door zich als knecht te melden bij de ploeg van zijn voormalige rivaal, Bartali. **Requiem voor een zwaargewicht** van Rod Serling uit 1956 werd door regisseur Jules Terlingen ergens vandaan gevestigd en opnieuw vertaald door Adriaan van Rossum. 'Een bokser op zijn retour' is de ondertitel van het toneelstuk over de (fictieve) bokser Mountain die afgekeurd wordt en eindigt als 'worstelaar' in een nepshow.

Beide toneelstukken tonen de relatie tussen de sportheld en de mensen om hem heen, die invloed proberen uit te oefenen op de keuzes die de held maakt. Mountain en Coppi zijn allebei een speelman van hun omgeving, een tragisch gegeven in het licht van de daadkracht en vechtlust die iedere topsporter typeert. Maar die tegenstelling wordt in de beide voorstellingen volstrekt anders uitgewerkt. Mountain verpersoonlijkt in het toneelstuk

van Serling de absolute onschuld. Snel van vuist maar traag van begrip, en zo trouw als een hond. Als hij om medische redenen wordt afgekeurd, vindt hij dat hij zijn trainer Maish in de steek laat. Terwijl diezelfde trainer hem al lang heeft afgeschreven, en zelfs achter zijn rug om tegen Mountain heeft gewed. Die onschuld van Mountain wordt in de regie van Jules Terlingen door Cornelis Schenk overtuigend en ontroerend neergezet. Al zie je hem nooit echt boksen, zijn lichaam met het ontblote bovenlijf draagt een lome kracht in zich die ieder moment in beweging zou kunnen komen. Zijn gezicht is één en al ongelovige verbazing, alsof hij de dingen die hem overkomen, zijn afkeuring, de ontrouw van zijn 'vrienden', maar niet tot zijn hersens kan laten doordringen.

Het toneelstuk van Serling is mooi opgebouwd. Het gevaar van blindheid, de reden dat Mountain is afgekeurd, symboliseert uiteraard Mountains gebrek aan inzicht in het gekonkel om hem heen, en dat wordt ook weerspiegeld in de waarschuwing 'Het licht gaat uit' aan het eind van iedere scène. De sfeertekening van het bokssersmilieu is vooral treffend door de taal van de personages, en dat is in de vertaling wonderwel behouden. Je raakt al snel zo vertrouwd met de korte zinnen, de opgefokte herhalingen en het gevloek waarin de mannen hun gevoelens verpakken, dat je de sociaal werkster die Mountain komt helpen alleen al door haar keurige be-woordingen met groot wantrouwen bekijkt.

Laatste Avondmaal

Terlingen heeft zich in zijn regie vooral op die sfeertekening gericht. Het realistische sport-schooldecor met de nog niet opgebouwde boksring, van Martin Taminiau, is erg goed, je ruikt bijna de zweetlucht. ('Met dank aan Ome Jan Schildkamp van Boksschool Schildkamp te Hoogvliet' staat er dan ook in de flyer.) Het stuk wordt gespeeld door een intrigerende club van acteurs, die heel precies op type en ouderdom zijn gecast. De dokter (Pier van Brakel) is een prachtige, overtuigende figuur, en ook de stugge hulptrainer Army (Teun Luijendijk) is treffend en met veel liefde gespeeld. Maar er zijn ook acteurs die het niet halen. Sociaal werkster Grace (Mildred Disselkoen) vond ik te oppervlakkig en karikaturaal, en de trainer Maish (Hans van Hechten) overtuigde me ook niet helemaal, en dat zijn de figuren die Mountain het meeste directe tegenspel moeten geven en zijn 'onschuld' van reliëf moeten voorzien. Uiteindelijk kreeg het drama in de regie van Terlingen te weinig richting en vorm. Het fascinerende begin van

de voorstelling, met het hektische in- en uitloep en door elkaar praten van de acteurs suggereerde een precisie in ritme en ruimtegebruik die verderop in het stuk helemaal verwaterde. Wat overbleef was een verhaaltje dat werd afgedraaid, een gedateerde anekdote, waarin goed en kwaad een beetje te simpel tegenover elkaar zijn gezet.

Paul Feld heeft in *Fausto & Giulia* de anekdote ingebed in een eigen visie op het levensverhaal van Coppi. In zijn voorstelling geen sfeertekening van het wielrennersmilieu. In het decor (van Catharina Scholten) geen suggestie van een realistische locatie, het is een abstracte ruimte met alleen een warm verlichte tafel, die vaag de suggestie oproept van een Laatste Avondmaal. De voorstelling heeft de atmosfeer van een terugblik. Het levensverhaal van Coppi wordt weliswaar chronologisch verteld, maar op het toneel zijn er altijd meer personages dan die paar waar het per scène om draait. Het is alsof je alles beziet vanuit de herinnering van Coppi, zodat een scène met zijn geliefde Giulia ieder moment verstoord kan worden door de (gedachte aan) één van de mensen die hij met zijn liefde voor haar heeft bedrogen: zijn vrouw Bruna, of Giulia's man Locatelli.

In zijn keuze van personages heeft Feld zich niet beperkt tot het directe kringetje rondom de sportheld, zoals bij Serling het geval is, en in de regie is ook niet gezocht naar een realistische tekening van de personages. Coppi is op geen enkele manier een overtuigende topsporter. Bart Klever is een forse, gedrongen acteur in plaats van een tenger wielrenner. Tijd en ruimte zijn in elkaar gedrukt. Vergeleken met de personages bij Terlingen, die verschijnen als de geloofwaardige bezoekers in de boksschool, verschijnen de personages bij Feld in een bonte parade. Fausto's moeder (Marian Morée) loopt overal doorheen als een elegante, jonge vrouw, misschien de vrouw zoals Fausto zich haar wil herinneren. En de twee gekke zusters uit Coppi's geboortedorp, die als God en De Duivel het lot van de jonge Fausto voorspelden, zijn zelfs bij de meest intieme scènes uit Fausto's latere leven aanwezig.

Pantertje in buik

Voortdurend is in de voorstelling de organiserende geest van Feld aanwezig: in de fantasievolle dialogen, in de chaotische montage van de scènes. Het nadeel hiervan is dat de vele acteurs, die soms niet meer zijn dan een schakel in het geheel, weinig ruimte krijgen om hun personages vorm te geven. En door de snelle montage krijgen ook de gebeurtenissen zelf vaak niet genoeg gestalte. Er is bij-

voorbeeld een heftige liefdesscène tussen Coppi en Giulia, waarbij Kathenka Woudenberg Coppi zo ongeveer bespringt, alsof ze zich overgeeft aan 'het pantertje in haar buik', waar ze bij de eerste ontmoeting met Coppi over spreekt. Deze scène is door een andere scène heen gemonteerd, zodat het lijkt alsof er pottenkijkers zijn. Daarmee versterkt Feld zijn visie op de figuur Coppi als een volledig publieke figuur, maar je hebt nog altijd geen goed beeld van wat er nou zo bijzonder was aan de liefde tussen Fausto en Giulia. Die halfslachtigheid zie je ook in de figuur van Coppi. Hij wordt bepaald door de mensen om hem heen, die aan hem trekken en duwen, waardoor zijn keuzes niet meer zijn dan de reacties van een kat in het nauw. Maar Bart Klever heeft hem te weinig ingevuld om met hem mee te leven. Daardoor is *Fausto & Giulia* een voorstelling die je wat afstandelijk bekijkt. En dat was niet het geval bij Terlingens bokssersverhaal.

Maar het is ook veel makkelijker om mee te leven met een onschuldig slachtoffer als Mountain, die probeert eerlijk te zijn maar daar door anderen in wordt belemmerd. Het interessante van Feld is dat hij die mythe van de eerlijke vechter volledig verkrumelt. Zijn schuldvraag is veel complexer, en dat heeft te maken met de manier waarop hij het verhaal van Coppi naar zich toe heeft getrokken. De vragen die hij stelt zijn essentiëler. Het 'eerlijke gevecht' dat Coppi op de fiets voert, wordt hem ingegeven door complexe motieven, die te maken hebben met zijn verleden, met zijn eigen persoonlijkheid, met de mystieke lotsbepaling misschien uit het begin van het toneelstuk. Van het begin af aan is het moeilijk in te schatten welke keuze eerlijk is en welke niet, welke factoren hem de goede, en welke hem de slechte richting uit duwen. Dat zie je al in één van de eerste dialogen uit *Fausto & Giulia*. De moeder van Fausto komt vanwege de lethargie van haar zoon die niets anders doet dan slapen bij de gezusters God en De Duivel. Dat is een klant voor mij, meent De Duivel, ik moet hem verleiden. Nee, zegt God, dit is mijn zaak: tot leven wekken. Samen besluiten ze de moeder een fiets mee te geven voor Fausto, waarmee de duivelse verleiding en de goddelijke levenskracht van het begin af aan onlosmakelijk aan elkaar verbonden zijn.

Marijn van der Jagt

Voorstellingen: Requiem voor een zwaargewicht door Würz, tekst: Rod Serling, regie: Jules Terlingen, met: Hans van Hechten, Cornelis Schenk e.a. *Fausto & Giulia* door Growing Up In Public/Nationaal Fonds, tekst en regie: Paul Feld, met: Petra van Hartkamp, Bart Klever, Els Lijesen e.a.

Voorstelling waaiert alle kanten uit

Fausto Coppi raakt het spoor bijster

THEATER

Fausto & Giulia, tekst en regie: Paul Feld. In theater Frascati te Amsterdam, tot en met 24 april. Tournee tot en met oktober.

Niet alleen in Italië schijnt hij nog steeds een legende te zijn: Fausto Coppi, de beroemde wielrenner die na de oorlog vijfmaal de ronde van Italië won en tweemaal de Tour de France. Hij kreeg vooral publiciteit door zijn durf zich openlijk tegen de hypocriete moraal in zijn land en tijd te verzetten. Giulia, de vrouw van zijn vriend, werd openlijk Fausto Coppi's geliefde, in het wit stond ze langs het parcours en als De Witte Dame ging ze de (wieler)geschiedenis in.

Met dat gedrag zette Coppi wel

zijn carrière op het spel. De paus deed hem in de ban en hij verloor een groot deel van zijn aanhang en daarmee zijn zelfvertrouwen en vechtlust. Tenslotte trad hij in dienst bij de ploeg van zijn tegenstander Bartali, een nederlaag die hem niet de come-back bracht waar hij op hoopte. Coppi's tragiek was dat hij verslaafd raakte aan roem en nooit had leren leven.

Theatermaker Paul Feld volgt al jaren als journalist de Ronde van Italië en Coppi's levensgeschiedenis was voor hem aanleiding een toneelstuk te schrijven, *Fausto & Giulia*. In een reeks korte scènes brengt hij Coppi's carrière en passant in verband met de geschiedenis en de mores van het land waar hij

groot werd.

Twee 'gekke zusters' nemen de draad van het verhaal in de hand als vertellers en voorspellende heksen, die Coppi's roem en ondergang voorzien. De scènes vol flitsende, rake dialogen zijn uitstekend materiaal waar Feld als regisseur echter, vreemd genoeg, nauwelijks weg mee heeft geweten.

Zo'n springerig stuk smeekt om een strakke encenering, waardoor het publiek de focus kan richten. Nu waaiert de voorstelling naar alle kanten uit, mist een centrum en voert allerlei personages op die allemaal even belangrijk lijken.

Coppi's vrouw (Oda Spelbos), zijn minnares (Kathenka Woudenberg), de dokter, de masseur, ze komen en gaan. De regie houdt ze

te vaak zonder aanwijsbare reden op het toneel en probeert door een paar exuberante momenten, zoals een schreeuwende Duce hoog op een eenzaam balkon, accenten te leggen.

Het effect daarvan is telkens een schot voor de boeg. Anders dan Feld deed in *Seance*, waarin je als publiek voortdurend nieuwsgierig bleef naar de figuur van Kafka, slaagt hij er nu niet in het verhaal in het spoor te houden.

Zelfs mooie momenten verdrinken in een onoverzichtelijke brij. Zoals de twee sporthelden die elkaar op hun kinderracefietsen te snel af willen zijn.

Alsof ze nooit de jongenskiel zijn ontgroeid.

Marian Buijs

Volkscourant 19/4/93

THEATER

Verlangen naar de wereld van toen

Sinds de televisie het drama van alledag in de huiskamer brengt heeft het toneel zich losgemaakt van de bootsing van de werkelijkheid. Dat was een geweldige bevrijding. Met die nieuwe mogelijkheden moest eerst geëxperimenteerd worden maar uiteindelijk is het toneel er versterkt uit te voorschijn gekomen. Tegelijk met het realistische toneel verdween ook de 'gewone man' uit de samenleving. Die werd consument en raakte geïndividualiseerd, zeggen ze.

Maar de laatste tijd is er weer enige interesse voor Amerikaanse realistische toneelschrijvers. Het RO theater speelde dit seizoen bijvoorbeeld het befaamde *De dood van een handelsreiziger* van Arthur Miller in de regie van Peter de Baan die dit stuk 'het koningsdrama van de gewone man' noemde. Maar het probleem met gewone mannen, zoals Willy Loman in *De dood van een handelsreiziger* die zijn werk kwijtraakt en in een eeuwig conflict met zijn zoons leeft, is dat wij hen niet meer als dramatische figuren zien maar als zielepotten. Miller schreef uit compassie voor zijn personages. Hij ging ervan uit dat de volgende generatie de fouten van de vorige niet meer hoeft te maken. Voor Miller bracht de toekomst hoop want de wereld zou er beter op worden. Maar de toekomst is een bedreiging geworden en *losers* als Willy Loman stemmen tegenwoordig al gauw op de Centruumpartij. Als in een voorstelling niet duidelijk wordt waarom dat stuk opnieuw gespeeld moet worden blijft het sentimenteel. Bij het RO theater werd mij dat niet duidelijk.

Nu brengt Würz, een verzameling spelers rondom de toneelmaker Jules Terlingen, *Requiem voor een zwaargewicht* van Rod Serling. Dat was in de vroege jaren vijftig een onthullende toneelreportage over de schandelijke uitbuitingspraktijken in de wereld van het profboksen. Ik herinner me van een televisieuitzending de grote bolle blote buik van Ko van Dijk in de hoofdrol van profbokser. Ook dat stuk werd geschreven uit mededogen met de personages: een uitgerande profbokser wordt tegen zijn zin door zijn corrupte manager verkocht aan een organisator van worstelevenemen-

ten. Een sociaal werkster probeert hem tevergeefs uit diens klauwen te redden. Als drama is de tekst veertig jaar later totaal verouderd maar regisseur Terlingen heeft op een eigentijdse manier naar het onderwerp en de personages gekeken. De Trust speelde indertijd Tjechovs *Platonov* in min of meer dezelfde stijl, die ik neonostalgisch zou willen noemen. Neonostalgie is dan het terugverlangen naar een voorbije tijd die je niet zelf gekend hebt. Terlingen droomt over en verlangt naar een wereld waarin de dingen duidelijk zijn, waarin goed is en slecht slecht. Waarin een man een man is en een woord een woord. Waarin je van elkaar houdt of elkaar haat, om het even, als het maar duidelijk en intens is. Zijn regie is liefdevol en gedetailleerd met een knappe, filmische mise-en-scène. De personages zijn eendimensionaal, we zien nu eenmaal het onvermijdelijke in hun

van Hechtens portret van de krui-perige, corrupte manager roept herinneringen op aan acteurs in vergelijkbare rollen in de films van Elia Kazan, Cornelis Schenk als de bokser Mountain deed mij denken aan Burt Lancaster.

Ik had bij deze voorstelling gevoelens zoals vroeger bij cowboy- en misdaadfilms in de Royal op de Nieuwendijk, en betrapte me erop dat ik echt hoopte dat Mountain zijn wrede manager eindelijk eens een flink pak slaag zou geven maar nee, hij kon niet op tegen diens bluf. De ander had een te grote greep op hem en uiteindelijk telde alleen wat Mountain zijn 'vriendschap' voor hem noemde. Daarom zal ook de maffia niet gemakkelijk uit te roeien zijn. Aan de andere kant: als de bokser intelligenter was geweest - Mountain is half maf - had hij voor het meisje gekozen. Dus er is hoop.

Je kunt de neonostalgie afdoen als

'Requiem voor een zwaargewicht': een rokerige, rauwe mannenwereld waarin de rotzakken en de helden nog duidelijk herkenbaar waren

naief maar in de Verenigde Staten leeft het optimisme weer op en we zien in Hollywood de terugkeer van de western waarin de wereld bestaat uit vroeger en nu, wij en zij, goed en kwaad. De moraal komt terug, het verleden, toen alles nog goed was, wordt de norm voor de toekomst. Als je er zo naar kijkt krijgt deze amusante voorstelling nog een andere betekenis.

Hoe anders gaat het toe in *Fausto & Giulia* van schrijver-regisseur Paul Feld. Deze was lange tijd als sportverslaggever betrokken bij de wielrennerij en schreef een toneelstuk over een van de grootste renners aller tij-

tekst anders las dan Feld haar geschreven heeft. Want ik herinnerde mij, zij het vaag, Coppi en zijn Witte Dame, hun foto's in de kranten en zijn plotselinge, tragische einde door malaria. Als ik Felds tekst lees, vul ik de open plekken tussen de brokstukjes op met mijn herinneringen, maar kijkend kan ik dat niet. Feld wil geen reconstructie schrijven van Coppi's leven en er ook geen romantisch drama van maken; hij wil, lijkt mij, met deze toneelvertelling vertederen, maar het resultaat, bij zo'n sterk gegeven, vond ik mager en vlak. Pas in de laatste seconden, als Coppi en Bartali elkaar op minifietjes achterna zitten, vlamt er iets op. Dat piepkorte maar sterke eindbeeld staat ook voor Felds eigen aanpak; hij haalt de finish, maar in het peloton. Het is mij te netjes.

Nadat ik beide voorstellingen had gezien en het bovenstaande in grote lijnen had genoteerd las ik in de Amsterdamse *Uitkrant* een interview van Loek Zonneveld met Paul Feld en Jules Terlingen. Daarin worden behartigenswaardige dingen gezegd over theater-programmeurs, critici en de subsidie. Het blijkt dat Terlingen en zijn spelers *Requiem voor een zwaargewicht* zonder één cent subsidie hebben gemaakt. Terlingen is part-time taxichauffeur, enkele meubels in het decor komen uit zijn eigen woning. Hij maakte verscheidene voorstellingen maar al zijn werk werd door de subsidiecommissies afgewezen. Daarom weet hij niet, inhoudelijke argumenten heeft hij nooit gehoord. Zijn voorstellingen krijgen ook nauwelijks reacties in de pers.

Paul Feld kreeg wel subsidie, in totaal stond hem bijna honderdvijftigduizend gulden ter beschikking om zijn voorstelling te maken. Loek Zonneveld merkt op dat tegenwoordig kritieken worden meegewogen in de kwaliteitsbeoordeling door de overheid. Ik wil erop wijzen dat er door een aantal toneelcritici een brief aan het ministerie is verstuurd waarin scherp is geprotesteerd tegen deze gang van zaken, die natuurlijk ontkend wordt. Ik vermoed dat Terlingen geen geld krijgt omdat de commissies denken dat zijn werk niet past in de nieuwe toneelontwikkelingen. Daar moet verandering in komen. Hij doorbreekt juist het hedendaags conformisme.

GERBEN HELLINGA

'Fausto & Giulia': scherven uit het leven van een wielrenner

gedrag, maar het gaat in deze voorstelling niet om de inhoud maar om de sfeer, om de sigareet-rook die zich om de hoofden van de paters krult, om de puntshoeden van de impresario en het buikje van de manager, om het vaktak-tje, de lucht van ongewassen kle-nen, de lege whiskyglazen. Het is een door en door romantische evocatie van de rokerige, rauwe mannenwereld waarin de rotzak-ken en de helden nog duidelijk herkenbaar waren. Er wordt over de hele linie uitstekend toneel gespeeld in een realistische stijl die soms neigt naar het groteske. Hans

den, de legendarische Fausto Coppi, die de paus en heel Italië tegen zich kreeg vanwege zijn openlijke verhouding terwijl hij getrouwd was. Feld is een hedendaagse fragmentarist. Hij traceert de nauwkeurig Coppi's leven en vermeldt bijvoorbeeld de datum waarop Coppi in de oorlog met zijn regiment verscheept wordt naar Libië. Maar vervolgens gooit hij dat leven als een vaas aan diggelen en presenteert ons de scherven. Bij lezing vond ik zijn tekst boeiend maar de voorstelling die hij ervan maakte vervelde mij. Dat komt, denk ik, omdat ik de

Knap acteren maakt 'Fausto' sterk theater

UTRECHT

Sport, romantiek en tragiek; in de dagelijkse werkelijkheid weten deze drie elkaar wel te vinden. Op het toneel maar zelden. Met 'Fausto en Giulia. Naar het leven van Fausto Coppi, wielrenner (1919 - 1960)' schreef Paul Feld een boeiend drama over een groot coureur en zijn tragische liefde.

Veel meer dan eerdere stukken van Feld kent 'Fausto en Giulia' een heldere verhaallijn. Het volgt de levensloop van Coppi vanaf het moment dat hij zich op het wielrennen stort. Of liever, vanaf het moment dat twee hooggeachte dames ('Mijn zus heet God en ik ben de Duivel') Coppi's moeder opdragen haar zoon een fiets te bezorgen en haar voorspellen dat de blinde masseur van een voormalig wielerkampioen hem onder zijn hoede zal nemen. En passant voorspellen ze het einde van de wielersheld ook nog even.

De dames die veel weg hebben van schikgodinnen, en de blinde masseur die trekjes vertoont van een blinde 'ziener', zijn niet de enige verwijzingen naar de klasieke tragedie.

Coppi's ondergang wordt ingeluid door zijn romance met de Witte Dame: een openlijke, buitenechtelijke affaire met Giulia, de vrouw van zijn beste vriend, dokter Locatelli. Vrouwen in de koers, dat kon toen niet, en afgaande op de deining die de Australische wielrenner Phil Anderson een paar jaar geleden veroorzaakte door zijn relatie met zijn masseuse, kan het nog altijd niet. Wat zwaarder woog, is dat de grote wielersheld de reactie van de maatschappij en vooral van de kerk in het ernstig katholieke Italië van die tijd zwaar onderschat lijkt te hebben. In dat opzicht is hij met een klassieke held te vergelijken: uit koppigheid, rechtlijnigheid of zelfoverschatting gaat hij een confrontatie aan met machten die hem boven het hoofd groeien.

De 'Fausto en Giulia' die ik zag, was de allereerste try-out (volgende week vrijdag is de première). Ook bij de eerste confrontaties met het publiek mag deze voorstelling echter gezien worden. Het

tempo hapert soms nog, niet alle spelers kunnen al even goed met hun rol uit de voeten en de zaal van Kikker is eigenlijk te krap om de encensering volledig tot haar recht te laten komen. Maar vanaf de eerste scènes werd ik meege-sleept. Want de voorstelling heeft vaart, is intrigerend opgebouwd, humoristisch zowel wat spel als tekst betreft, en van een doeltreffende directheid. Feld schreef korte scènes met puntige, knappe dialogen, ondanks het feit dat hij nogal wat biografische gegevens in de tekst heeft verwerkt. Bovendien is het een genoegen om naar de manier van acteren te kijken. Spelers als John Serkei en Bart Klever (Coppi) blijken er uitstekend mee uit de voeten te kunnen.

Het zou me dan ook niet verbazen als deze 'Fausto en Giulia', wanneer het eenmaal is ingespeeld, uitgroeit tot een van de aantrekkelijkere voorstellingen van dit seizoen.

peter zonderland

■ Voorstelling: Fausto en Giulia van Paul Feld door Growing up in Public/Nationaal Fonds. Regie: Paul Feld. Spel: Els Lijesen, Oda Spelbos, John Serkei, Bart Klever, e.a. Gezien: do. 8 april, Theater Kikker. Daar nog te zien op vrij. 9 april. Ook nog te zien op vrij. 7 mei, Lieve Vrouw Amersfoort en tijdens Festival Theater aan de Werf Utrecht.

Jeanne Moreau - De Franse filmster Jeanne Moreau opent op 28 mei het nieuwe Haagse Filmhuis aan het Spui in het centrum van de Hofstad. Het Filmhuis organiseert de dag erna een openbaar podiumgesprek van Moreau. Vanaf zondag 30 mei is er dan een Moreau-hommage/retrospectief, met films als Jules et Jim, La Notte, Les Amants, Les Liaisons Dangereuses, Eva en de vorig jaar vervaardigde The Clothes in the Wardrobe. De serie duurt tot en met 30 juni.

Utrechts Nieuwsblad 9/4/93

Fausto en Giulia onderhoudend, maar onbereikbaar

Voorstelling: Fausto en Giulia;
tekst & regie: Paul Feld; spel:
Bart Klever, Olaf Malmberg,
Marian Morée, Erno Pieter,
John Serkei, Oda Spelbos e.a.;
gezien: Frascati, Amsterdam.

In de naoorlogse jaren neemt de sporthysterie in Italië ongekennde proporties aan. De vraag is: ben je voor Fausto Coppi of voor Gino Bartali? Paul Feld, naast theatermaker ook sportjournalist, raakte gefascineerd door het wielervedenomeen Coppi en zocht de mens achter de mythe.

Wat verscheen? Een man die door vrouwen omringd werd en gestuurd, ook al had hij het stuur tijdens de koers nog zo stevig in handen. Zijn veeleisende 'mama' geeft hem de eerste duw naar een wielercarrière. Coppi heeft maar te gehoorzamen. Giulia, zijn minnares, zal hem ertoe verleiden alle grenzen te overschrijden. Het is het begin van het einde.

Feld ensceneerde Coppi's levensweg in korte, snelle flitsen, alsof het een documentaire betreft: de opkomst en ondergang van de campionissimo. En de eerste beelden daarvan laten niet voor niets Coppi zien die in triomf een fietsje boven zijn hoofd tilt dat al de sporen draagt van een desastreuze val.

Conto

Die 'val' kon hij op zijn eigen conto schrijven, want terwijl Bartali, zijn eeuwige rival, een voorbeeldige katholiek was, die zijn kampioenstruiken op het altaar legde en hij de paus op bezoek ging, tartte Coppi willens en wetens de kerk en de publieke opinie door openlijk een buitenechtelijke relatie aan te gaan. De affaire met Giulia, de 'witte dame' kost hem zijn kop. Maar hoe typerend dat Giulia en niet Coppi uiteindelijk in de gevangenis zal belanden, terwijl Dottore Locatelli, Giulia's man en groot fan van Coppi, weer vrede met hem sluit. Mannen onder elkaar, ook dat is Italië.

Niet alleen over het leven van 'oppi, maar vooral ook

■ Oda Spelbos en Bart Klever in 'Fausto en Giulia', het levensverhaal van wielrenner Fausto Coppi.

FOTO:
REYN
VAN KOOLWIJK

over het sociaal-politieke klimaat van Italië in de jaren veertig en vijftig komen we veel te weten in Fausto en Giulia. Want er wordt veel in verteld, onder meer bij monde van twee elegante dames (Els Lijesen en Petra van Harts-kamp) die als een soort schikgodinnen de historische draad vasthouden. Dat is onderhoudend, maar Feld is er niet in geslaagd zijn passie in navenante beelden te vertalen.

Feld maakt theater van het impressionistische soort. In De Seance ontstond uit al die losse impressies een kaleidoscopisch beeld van Kafka's leven dat als een koortsdroom werkte. Vergelijkbaars, zoiets als wielerskoorts, proef ik in Fausto en Giulia niet. Aan het spel kan het nauwelijks liggen. Bart Klever is een stijlvolle Coppi en Marian Morée en Oda Spelbos overtuigen als respectievelijk mama Angeli-

na en de aardse Bruna Coppi. Alleen Kathenka Woudenberg vind ik als type niet op haar plaats in de rol van Giulia.

Wat me echter vooral stoort is dat ik me, misschien door al die snelle scènewisselingen, nergens echt betrokken ga voelen. Alsof ik langs de weg sta en het peloton een moment aan me voorbijraast, zo'n teleurstellend gevoel van onbereikbaarheid geeft Fausto en Giulia.
Peter Claessens

TELEGRAAF 26/4/73

Fausto Coppi's buikje laat de andere kant van de mythe zien

theater

AMSTERDAM – Er was eens een plattelandsjongen genaamd Fausto. Dit sprookje gaat over hoe hij een held werd, aanbeden door miljoenen. En hoe hij van zijn sokkel omlaag smakte, toen hij als getrouwde rooms-katholiek de al even (maar met een ander) getrouwde Giulia openlijk aan de overspelige borst drukte.

'Fausto & Giulia', geschreven en geregisseerd door theatermaker-sportjournalist Paul Feld, is gebaseerd op het leven (1919-1960) van de Italiaanse wielrenner Fausto Coppi, die vijfmaal de Ronde van Italië won en daar tweemaal een Tour de France-zege aan toevoegde. In de voorstelling, gespeeld door Growing Up in Public, horen we hoe hij ooit in de striemende regen 195 kilometer eenzaam op kop reed. Dat is niet misselijk, dus waarom zien we hem hier nauwelijks op de fiets? Ja, hij en zijn aartsrivaal Bartali racen heel even op zo'n mal kleuter-geval achter elkaar aan. Maar voor de rest moeten we onze verbeelding duchtig aanspreken om in deze Fausto de grote kampioen te herkennen. Ook al omdat acteur Bart Klever een niet tot op de naad gestroomlijnd lijf bezit en de fiets waarmee hij zijn carrière begint, een kromgetrokken exemplaar is. Het gaat Feld duidelijk niet om het

kritiekloos in beeld brengen van de mythe. Niet dat hij de bijna religieuze kant ervan wegmoffelt, integendeel: er branden kaarsen, twee vrouwen leveren als God en de Duivel commentaar, en de vermaledijde verleidster Giulia (Kathenka Woudenberg), om wie hij door de paus in de ban wordt gedaan, wordt vergeleken met een slang. Mooi meegenomen is, dat Fausto's trainer Cavanna blind was, waardoor acteur John Serkei hem hier kan spelen als een duivelse ziener.

Het feit dat Giulia, die om haar altoos witte jurken de 'Witte Dame' werd genoemd, hier nadrukkelijk in het bruin gekleed gaat, valt in dezelfde categorie als het beginnende buikje van de Fausto-vertolker: visuele signalen die wijzen op de andere kant van de mythe. Die toont Fausto niet als de held die alles onder controle heeft, maar als een man die zich schikt in de rol die anderen hem hebben toebedacht. Zelfs als zijn voormalige bewonderaars hem met tomaten bekogelen, laat hij dat zonder protest over zich heen komen. Dat is, met het partijtje vrij worstelen (of worstelend vrijen) van Fausto en Giulia, ook meteen het interessantste beeld in de voorstelling. De rest is vergetelijk: tamelijk gekunstelde teksten uit de mond van diffuse personages die de aandacht van Fausto wegtrekken. Na afloop is nog steeds niet helder waarom hij Paul Feld zo fascineert.

Hanny van der Harst

Amsterdam, Frascati, t/m 24-4. Tournee t/m oktober.

Jury bekroont vijftig titels als Best Verzorgde Boeken

Van onze kunstredactie

AMSTERDAM – Voor het eerst sinds 1986 heeft de jury van De Best Verzorgde Boeken het maximum aantal van vijftig titels bekroond. De jury was zeer te spreken over de vormgeving van de 342 boeken die vorig jaar zijn geproduceerd. Tot de geselecteerden behoren bekende grafische ontwerpers als Anthon Beeke, Harry N. Sierman, Marjo Starink, Otto Treumann en Bram de Does. De Best Verzorgde Boeken is een initiatief van de stichting Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek. De geselecteerde boeken zijn van 25 september tot en met 7 november te zien op een tentoonstelling in het Stedelijk Museum in Am-

sterdam. Tijdens de Buchmesse in oktober, die geheel in het teken van het Nederlandstalige boek staat, zullen de de vijftig bekroonde titels ook in Frankfurt te bezichtigen zijn. Daarnaast zal een selectie van Nederlandse en Vlaamse bekroningen in de periode 1986-1991 op de Buchmesse worden getoond.

De jury bestond uit de uitgever Lucas Bunge, de boekverkoper Gerard van der Maar, de grafische ontwerpers Kees Nieuwenhuijzen en Ootje Oxenaar en drukker Rob Stolk. Behalve de vijftig bekroonde boeken heeft de jury nog zeven titels 'hors concours' geselecteerd, zoals de Letterproef van drukkerij Tulp uit Zwolle en de Dikke Van Dale.

Trouw 21/4/93

Oude mythe wielerheld Fausto Coppi snel met een nieuwe vervangen

Voorstelling: Fausto & Giulia
door Growing Up in
Public / Nationaal Fonds. Tekst
en regie: Paul Feld. Spel: Bart
Kleyer, Kathenka Woudenberg,
Oda Spelbos, John Serkei, Olaf
Malmberg e.a. Gezien: 16/4
Frascati, Amsterdam. T/m 24/4
aldaar; reisvoorstellingen t/m okt.

Door ANNERIEK DE JONG

Op het toppunt van zijn roem nam de Italiaanse wielrenner Fausto Coppi (1919-1960) miljoenen landgenoten tegen zich in door openlijk voor zijn buitenechtelijke relatie met Giulia Locatelli, de vrouw van een bevriend chirurg, uit te komen. De Paus deed Fausto in de ban; die raakte zijn vrienden kwijt en ook zijn broodnodige zelfvertrouwen.

Dat de ondergang van deze legendarische sportman een dankbaar thema voor theatermakers is, bewezen Harry de Wit en Jan Ritsema vorig jaar al met de kameropera *Fausto*. En nu kan men over het leven van Fausto Coppi ook een toneelvoorstelling zien, geschreven en geregisseerd door Paul Feld, een gedreven theatermaker (*KraKra*; *De Seance*; *An der schönen blauen Donau*) en een doorgewinterde sportjournalist.

Toch speelt sport in *Fausto & Giulia* een ondergeschikte rol. Nooit zien we Fausto Coppi op zijn fiets zitten, behalve in de laatste scène, waarin hij zijn rivaal Bartali op een gammel kinderfietsje achtervolgt. Meestal zit hij thuis bij een van zijn vrouwen, moe en afwezig als een gewone huisvader. Een uitermate krachteloze en onsportieve indruk maakt deze door Olaf Malmberg gespeelde Fausto Coppi; onder zijn trui is zelfs de aanzet van een buikje zichtbaar.

Was Coppi een wielrenner tegen wil en dank? Een aan het plafond bevestigde fiets met kromme wielen suggereert wel iets in die richting. Anderen bepaalden Coppi's koers, zoals de dictator Mussolini, die twee keer als boosaardige *deus ex machina* tussen de spelers verschijnt. De eerste

keer stuurt hij Coppi naar het front omdat diens roze leiderstrui hem niet aanstaat, de tweede keer knalt het volk de Duce neer omdat de oorlog afgelopen is.

Mussolini's dood heeft voor Coppi noodlottige gevolgen. Het vernederde Italië heeft kampioenen nodig en Fausto schikt zich gewillig in die rol. In ruil voor roem en succes verkoopt hij zijn ziel aan de blinde trainer Cavanaugh, een kerel met Mefistofelische trekjes.

Fausto Coppi was een slachtoffer van zijn tijd, vindt Paul Feld dus kennelijk, maar tegelijk moeten we een rebel in hem zien, die zich tegen de hypocriete burgersmoraal van de jaren vijftig verzette door hardnekkig aan zijn verboden liefde vast te houden. Feld haalt de sportman Coppi van zijn voetstuk, maar geschrokken zet hij zijn idool direct weer op een andere sokkel. Zo vervangt hij de oude mythe door een nieuwe: de mythe van de eenzame held die sneuvelt in zijn nobele strijd tegen de macht van kerk en staat.

Het resultaat van deze pogingen om Coppi hoe dan ook recht te doen heeft iets geforceerds. Op de première hadden een paar van de spelers hoorbaar moeite met hun soms nogal gekunstelde teksten. Ze kregen de kans niet om in hun rol op te gaan, omdat ze vaak minutenlang in een hoekje op hun beurt moesten wachten. Twee dellerige Italiaanse dorpsvrouwen (Els Lijesen en Petra van Hartskamp) voorzagen de scènes van aanvullende informatie. Maar wat schiet je als toeschouwer op met de inlichting dat Fausto Coppi in 1952 'opnieuw de befaamde dubbel Giro en Tour', dat wil zeggen de Ronde van Italië en de Tour de France, won? Je hebt meer aan beelden die geen toelichting behoeven. Zoals dat van de woedende burgers die Fausto Coppi met rotte tomaten bekogelen terwijl hij doodkalm blijft zitten — alsof hij in stilte van zijn ontlustering geniet. Dan pas begrijp je iets van die man, en van Paul Felds fascinatie voor hem.

NRC 19/4/93

Liefdesdrama op de fiets

AMSTERDAM, vrijdag

'Witte Dame' werd zij genoemd. Altijd koos Giulia Locatelli, in opvallende kledij, een strategische plek langs het wielercircuit om haar idool en grote liefde Fausto Coppi aan te moedigen. De beste coureur uit de Italiaanse sportgeschiedenis reed in de jaren '40 en '50 van de ene zege naar de andere. Maar liefst vijfmaal triomfeerde hij in de Giro, waarvan tweemaal in combinatie met het winnen van de Tour de France.

„Fausto & Giulia”, een nieuw stuk van schrijver/regisseur Paul Feld, vertelt het levensverhaal van deze legende. In korte, flitsende scènes wordt een tamelijk compleet beeld gegeven van de tragiek waaraan deze man in 1960 op 41-jarige leeftijd ten gronde ging. Hoe zijn relatie met de doktersvrouw Giulia Locatelli (recent overleden) zijn populariteit kapotmaakte, hoe hij werd geweerd uit de nationale wielerploeg.

Nadat Coppi zijn vrouw definitief had verlaten voor Giulia werd hij zelfs door het Vaticaan in de ban gedaan en werd de 'Witte Dame' op last van haar eigen man in hechtenis genomen. In het katholieke Italië van de jaren vijftig kon dat wettelijk nog.

Het leven van Fausto Coppi

Juist wanneer je je als toeschouwer erover gaat verbazen dat dit allemaal echt is gebeurd, krijgt de humor een extra wrange werking.

De voorstelling blijft je echter vooral bij door haar welhaast sprookjesachtige kinderlijke uitstraling. Nergens gaat de psychologie van de karakters verder dan nodig is om het verhaal te kunnen vertellen. Kortom: fascinerend en effectief docudrama en voor wielervrienden een absolute must!

Nog te zien in Theater Frascati tot en met 24 april.

Chris Houtman

Geladen

Ondanks de journalistieke afstandelijkheid die Paul Feld in zijn stuk en zijn regie tentoonspreekt, is hij erin geslaagd sterk emotioneel drama te maken. Gevoelens lijken bij hem op een vulkaan, lange tijd borrelen ze onderhuids maar als ze uiteindelijk bovenkomen, is er ook sprake van een echte uitbarsting. Daarbij schuwt hij de relativisering niet. Mussolini wordt getoond als een kwaai gnom op een hoog balkon, Coppi en diens aartsrivaal Bartali rijden rond op potsierlijke kinderfietsjes.

De teksten die Feld zijn spelers geeft, klinken alledaags. Heel verfrissend. Soms komt er iets van poëzie bovendien, zoals in de slotscène waarin Giulia Coppi's echtgenote verwijt dat ze haar man nooit heeft begrepen: „Al die uren dat hij eenzaam op de fiets zat, heb jij nooit stilgestaan bij wat hij dacht...”

Lichtvoetig

Een en ander biedt de acteurs en actrices een keur van mogelijkheden. Ze mogen typeren dat net een lieve lust is, door de korthed van de fragmenten wordt het nergens 'overdone'. De speelsheid van de regie contrasteert geraffineerd met de documentaire-achtige structuur.

Bart Klever raast over het podium als Fausto Coppi.

Foto: Reyn van Koolwijk

Nieuws v/d DAG 16/4/93

De titel van Paul Felds nieuwe toneelstuk, *Fausto & Giulia*, doet denken aan *Romeo en Julia*. Vaag heeft het levensverhaal van wielrenner Fausto Coppi wel iets weg van Shakespeares drama. De verboden liefde tussen Coppi en zijn Witte Dame Giulia tekent zich af tegen de 'wielrenoorlog' tussen Coppi en Bartali, een strijd die het Italiaanse volk verdeelt in Bartalianen en Coppianen. Maar ook de associatie met een ander klassiek drama heeft Feld in zijn tekst over Coppi uitgebuit: *Faust* van Goethe. De tekst begint met een soort van 'proloog in de hemel', waarin het lot van de jonge Fausto wordt besproken door God en de Duivel. Tenminste, de twee vrouwen beweren zelf dat ze zo heten. Op aarde staan ze ook bekend als de 'gekke zussen' uit het geboortedorp van Coppi, die door Fausto's moeder worden geconsulteerd. Zij sturen haar naar huis met Fausto's eerste fiets, die zwart is als de poedel waarin de duivel in *Faust* zich heeft vermomd. *'Misschien dat-ie tegen u gromt, maar u moet hem in ieder geval meenemen...'*

Analoog aan het verhaal van Faust, die zijn ziel aan de duivel verkocht, toont *Fausto & Giulia* de gestadige ondergang van Coppi. Vanwege zijn buitenechtelijke relatie met Giulia wordt de volksheld verstoten uit de kerk en uit de wielrennerij, tot hij zich gebroken uitlevert aan zijn rivaal Bartali en niet lang daarna sterft. En dat ondanks de waarschuwing van Bartali: *'Afzien is één ding, maar als je je ziel kwijtraakt...'* De ondergang van Coppi is echter niet de afstraffing van hoogmoed, zoals dat bij Faust het geval is. De Fausto van Feld is een nogal slappe figuur, die van het begin af aan een speels is van de mensen om hem heen. Zijn moeder, zijn (dode) broer, de blinde masseur, Fausto's vrouw en zijn geliefde duwen hem nu eens in de ene, dan weer in de andere richting. Alleen op de fiets bepaalt hij aanvankelijk zijn eigen koers,

tot hij ook daar verstrikt raakt in een web van intriges.

Feld volgt het verhaal chronologisch, met korte scènes waarin veel informatie over Coppi is verwerkt. Toch is het grillig verteld, met voorspellingen over toekomstige gebeurtenissen, met onwezenlijke personages als de twee gekke zussen en de blinde masseur, en geschreven in de directe, een beetje verknipte dialogen die de eigen stijl van Feld kenmerken. In de scènes zijn meestal maar twee of drie mensen aan het woord. Maar in zijn regie zette Feld er voortdurend veel meer personages omheen, als om te benadrukken hoe weinig ruimte er in Coppi's leven was voor zijn eigen persoon. In die keuze zie je opnieuw het streven van Feld om op het toneel meerdere realiteiten naast elkaar op te roepen, zodat de grens tussen heden en verleden, tussen feit en herinnering vervaagt. In eerdere stukken van Feld, zoals *KraKra* en *De seance*, resulteerde dat in een overtuigend beeld van een werkelijkheid die vervormd wordt door de angsten en herinneringen van de hoofdpersoon.

Fausto & Giulia overtuigt daarin niet helemaal. Dat komt misschien doordat het spel van de acteurs niet zo extreem is als in zijn eerdere regies: minder hysterisch, een beetje braver. Er zijn te weinig vervreemdende momenten zoals de wonderlijke opkomst van Coppi's moeder: op haar knieën met de kop van een wild zwijn tegen zich aangeklemd. De Fausto van Bart Klever is een beetje niks, hij verdwijnt soms helemaal, terwijl hij toch het centrum van alles is. En te vaak hebben te veel acteurs op het toneel te weinig houvast gekregen om hun aanwezigheid in te vullen. Maar op veel momenten werkt het wel, vooral bij de scènes tussen de meer centrale figuren. Tussen Fausto, Giulia (Kathenka Woudenberg), Giulia's man (Erno Pieter), Bartali (Olaf Malmberg) en Fausto's vrouw (Oda Spelbos) ontspint zich een

benauwend net van relaties waarbij achter de ene figuur de volgende opdoemt. Waarin oorzaak en gevolg nauwelijks meer van elkaar zijn te onderscheiden en goed en kwaad verschijnen als twee bijna identieke zussen.

MARIJN VAN DER JAGT

Te zien tot en met begin juni in Haarlem, Amersfoort, Enschede en Utrecht. Info: Nationaal Fonds 020-6235664.

VAB/4/4/93

Fausto en Giulia, het bewogen leven van een idool

Op donderdag 8 april en vrijdag 9 april om 21.00 uur brengt Theater Kikker de voorstelling Fausto en Giulia van Paul Feld, een co-productie van Growing up in Public en Nationaal Fonds.

Ter nagedachtenis aan Fausto Coppi en de Witte Dame schreef Paul Feld 'Fausto en Giulia'. De voorstelling heeft als ondertitel: 'Naar het leven van Fausto Coppi, wielrenner (1919-1960).' En verhaalt het leven van de Italiaanse wielervelegende die vijf keer de Giro d'Italia won, tweemaal de Tour de France op zijn naam schreef en eenmaal wereldkampioen werd.

De strijd tussen Coppi en aartsrivaal Bartali leeft in het Italië van net na WO II sterker dan de vraag of Italië monarchie of republiek moet worden. Dan kiest hij voor een buitenechtelijke relatie met de Witte Dame - Giulia Locatelli - en zet eigenlijk zonder het te weten alles op het spel. De wielervelegende verdraagt geen vrouwen in de koers en voor de rooms-katholieke kerk is Coppi's misstap onvergeeflijk. De paus excommuniceert hem, de Witte Dame belandt in de gevangenis en wijkt later uit naar Argentinië; Fausto's onwettige kind zal zij niet op Italiaanse bodem baren. Coppi's imperium stort langzaam in: zijn prestaties worden minder, de bewondering van zijn fans neemt af en hun genadeloze oordeel doet hem zijn zelfvertrouwen verliezen, zelfs zijn relatie met Giulia verslechtert. Uiteindelijk sterft hij in 1960 aan een verwaarloosde malaria. In 'Fausto en Giulia' combineert Paul Feld zijn schrijver-/regisseurschap met zijn fascinatie voor de Italiaanse wielersport. Als journalist bezoekt hij jaarlijks de Giro d'Italia. Eerder schreef en regisseerde Feld onder andere 'Dat verhaal met die glazenwasser...' (Toneelschuur/Gruip) en 'De Senance' (Fact). In oktober '92 was Feld nog in Theater Kikker te zien met de Gruip/Bellevueproductie 'An der schönen blauen Donau'. Tekst/regie: Paul Feld, spel: Petra Hartskamp, Bart Klever, Els Lyesen, Olaf Malmberg, Marian Morée, Erno Pieter, John Serkei, Oda Spelbos, Kathenka Woudenberg.

Festival

Theater

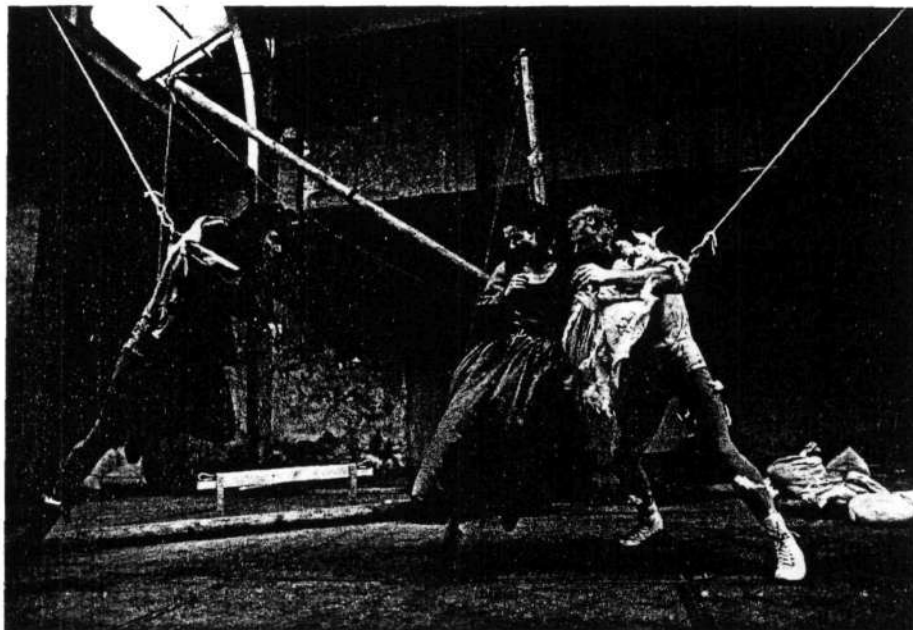
Investeren in

aan

de toekomst

de

Werf

Echo van Jan Langedijk Foto: Serge Ligtenberg

Het publiek in de bomvolle zaal van het Akademietheater geniet zichtbaar van Fausto & Giulia. Het is een typisch Festival aan de Werf-publiek: jong, veel onbekende gezichten - niet de theaterliefhebbers die je gedurende het gehele jaar in de middelezalen ziet. Tijdens deze voorlaatste voorstelling van Fausto & Giulia - door Growing up in Public, tekst en regie: Paul Feld - vraag ik me af waarom de uitkopers, in het voetspoor van een weinig enthousiaste pers, de voorstelling links hebben laten liggen. Zelf beleef ik veel plezier aan de tragi-komedie over de Italiaanse wielrenner, een stukje sportgeschiedenis dat is uiteen gerafeld en dan thematisch gecomprimeerd in korte, heftige scènes, die naar een absurdistische, strip-achtige humor neigen. Er wordt een veelheid van motieven zichtbaar: de Roomse en wereldse Mafia, de Mama, het fascisme van Mussolini, verliefdheid, de Katholieke huwelijksmoraal. Door deze Italiaanse soep rijdt Fausto Coppi op een belachelijk klein racefietsje in kringetjes rond. Zijn ingewikkelde motivatie voor het fietsen is uit al deze motieven samengesteld; zij bepalen ook zijn ondergang. Twee journalistes van de Italiaanse roddelpers krijgen mythische proporties als schikgodinnen, als God en Duivel. Fausto & Giulia bewees zich op deze avond als een licht verteerbare voorstelling, die geschikt is voor een breed publiek.

Voor sport én theater geldt: voor een optimale

prestatie is niet alleen talent nodig, maar ook een geschikte omgeving. Festival aan de Werf put rijkelijk uit een groep theatermakers die door het huidige theaterbestel tot de marge is veroordeeld, en presenteert deze met allure. Dat is misschien wel de grootste verdienste van dit festival. Volgens het beleidsplan 1993-1996 wil Theater aan de Werf vooral 'laten liggen wat elders reeds de volledige ruimte heeft gekregen'. De enkele meer bekende produkties die geprogrammeerd zijn, Vervalsing zoals zij is, onvervalst van Jan Fabre (zie elders in dit blad) en het virtuoos gespeelde Monoloog door Ianka Flerackers, worden als een extra artistieke stimulans beschouwd.

Een tweede bijzondere eigenschap van het festival is het grote aantal eigen en co-produkties. Dit heeft te maken met de werkwijze van de artistieke leiding, die meer geïnteresseerd is in het aantrekken van kunstenaars dan in het selecteren van kant en klare produkten. Tien van de zestien theaterprodukties in de festival-editie van dit jaar zijn met medewerking van het festival gemaakt. Daarmee neemt Theater aan de Werf bewust een risico dat bijna niet meer van deze tijd is: voorstellingen worden geprogrammeerd vanuit een geloof in de makers, zonder dat van tevoren zeker is dat publiek en pers erop vallen. Maar de risicovolle programmering gaf opvallend blijk van kwaliteit en over publiekstoeleop had het festival, met een ge-

Christien Boer

Theater aan de Werf beleefde een bijzonder succesvolle editie, volgens Christien Boer. Buurbewoners dachten daar anders over: ze stuurden de politie erop af. Zodra het toneel zich met het werkelijke leven bemoeit, wordt het kennelijk gevaarlijk. Toneel is niet echt en moet binnenskamers blijven. Een vernietigend oordeel is nauwelijks denkbaar. Hopelijk gaan subsidiegevers en sponsors niet mee in deze gedachte.

De onvermijdelijke val van 'de fietsende Jezus'

Van onze verslaggever
Bert Wagendorp
AMSTERDAM

'Het is', zegt theatermaker Paul Feld, 'in bepaalde opzichten inderdaad het verhaal van Jezus. Maar dan op een fiets.' Vanavond gaat in theater Frascati in Amsterdam Felds vijfde toneelstuk in première, *Fausto & Giulia, naar het leven van Fausto Coppi, wielrenner (1919-1960)*. Een poging tot ontmaskering van de mythe, zo omschrijft Feld zijn stuk.

Behalve door het theater is Paul Feld gefascineerd door het wielrennen, het Italiaanse wielrennen in het bijzonder. Als free-lance journalist bezocht hij, onder meer voor de *Volkskrant*, sinds 1980 jaarlijks Italië. Hij interviewde er coureurs en zocht naar de man voor wie hij een obsessie ontwikkelde. Fausto Coppi, de absolute *campionissimo* uit de jaren veertig en vijftig.

Coppi hield miljoenen Italianen in zijn ban. Door zijn sportieve prestaties, zijn gevechten met Gino Bartali in de *Giro d'Italia*. Maar niet minder door de gebeurtenissen in zijn privé-leven en dan vooral de perikelen rond *la dama bianca*, Giulia Locatelli.

In Coppi's leven werden de ontwikkelingen in het Italië van na de oorlog, haarscherp weerspiegeld. Maar hij leidde ook een bestaan dat zich laat lezen als een Griekse tragedie, waarin de verboden liefde voor Giulia Locatelli leidt naar de onvermijdelijke ondergang. Een leven als een mythe ook; Coppi heette Fausto, vond in zijn blinde verzorger Biaggio Cavanna zijn Mephisto en ruidde zijn ziel voor het succes.

Fausto Coppi en Giulia Locatelli.

FOTO KEYSTONE

Feld: 'De Italianen hadden na de oorlog, waarin ze zo waren verdederd, een enorme hang naar iets waarin ze konden overheersen. Alleen de sport leende zich daarvoor. En dat was ook gelijk Coppi's noodlot. Italië had een nieuwe kampioen nodig en hij moest dat worden. Hij kon er niet onderuit, maar koos er ook zelf voor, terwijl hij wist wat de consequenties zouden zijn.'

'Coppi was een slachtoffer, maar hij deed het wel allemaal zelf. Alles ontstond uit kracht, het was een gewild slachtofferschap. Zo lijkt het op het verhaal van Jezus. Dat kun je

overal aanwijzen. Giulia verleidde hem, daagde hem uit, maar hij besloot uiteindelijk zelf om zijn vrouw te verlaten en met haar mee te gaan.'

'In dit stuk probeer ik de andere kant van de bekende mythe te laten zien. Coppi's successen, de liefde voor Giulia, iedereen wil dat het mooi is, en er zitten ook mooie momenten in. Wielrennen leeft op de mythe, het is een wereld vol archaische heroiek. Coppi onder het raam van de witte dame, toen die gevangen zat wegens echtbreuk, met zulke verzinsels maak je de zaak niet spannender. Het echte leven is my-

ploeggenoten in het hotel zegt: 'Ik ga weg, ik ga even een wippie maken', dat kan niet, maar Coppi deed het. Dat is niet acceptabel. Peter Post zegt altijd: 'Vrouwen zie je na de koers, niet tijdens'.'

'Toen hij overleed, ontstond het drama. Draaide ook de houding van het publiek helemaal om. Je kunt zeggen dat hij op tijd is overleden. Zo gaat het vaker. Dat was toch ook het grote succes van Jezus. Als die niet op zijn 33ste was gestorven, had hij nooit zo'n succes gehad.'

'Het gat van het stuk, het geheim, zit al in de oorlog. Dan komt Mussolini, is Coppi naar het front geweest. Daar, of tijdens zijn krijgsgangenschap in Afrika, is er iets met hem gebeurd dat hem heeft veranderd. Niemand weet wat precies, maar opeens kunnen de mensen iets in hem raken, waardoor hij strijdlustig wordt. Dan begin ik het interessant te vinden. Zonder strijd is er geen leven, is er de hemel. En die is niet interessant.'

'Het mooie van de sport, dat is de strijd. Ik heb een video waarop je Bartali en Coppi naast elkaar op het podium ziet staan. Het is prachtig om te zien hoe ze elkaar de hand schudden, terwijl ze absoluut vermisden elkaar in de ogen te kijken. Dat is het pure leven: strijd.'

'Bartali was de ouderwetse katholieke, Coppi was tegen het katholicisme. 'God heeft wel wat beters te doen dan zich met mij bezig te houden', zei hij. De moderne ironie. Sommigen zagen hem als een communist, wat veel te ver gaat. Maar hij ging nooit naar de paus, zoals Bartali. Hij legde zijn kampioenstruiken niet op het altaar.'

'Er zit iets in Coppi dat hem on-

grijpbaar maakt. Hij was op zijn hoogtepunt ook niet te benaderen. Toen hij ouder werd, werd hij ook prateriger. Dat is logisch. Een kampioen hoeft niets uit te leggen, iemand die verliest wel. Daar komen kunst en sport samen. Als een acteur het heeft, dan lult je niet meer. Dan gaat alles op vleugels, gaan de dingen als het ware buiten hem om. Dan valt er niets meer te praten.'

'Een schilder op zoek naar de messcherpe streek, dat was Coppi. Daar zocht hij naar. Die twijfel had hij ook, de eeuwige twijfel van iemand die verschrikkelijk goed is. Hij wilde niet zomaar winnen, nee, hij wilde mooi winnen. Zoals Argentinië en Chiappucci nu ook nog. Coppi boekte tachtig procent van zijn zeges alleen op kop.'

'In het wielrennen wordt niet gelogen. Dat wil zeggen, er wordt natuurlijk wel gelogen, maar nooit als het er in de koers om gaat. Dan liegt niemand, komt de waarheid altijd boven. Zoals het gaat met kampioenen die op hun retour zijn. Als hun macht afneemt, dan is het genadeloos. Lemond en Hinault in de Tour van 1986, dat was een puur koningsdrama. Schitterend.'

'Toen Cavanna tegen Coppi zei, dat hij beter kon stoppen, wilde die daar niets van weten. Als een junk die niet meer zonder kan. 'Ik kan niet meer stoppen', zei Coppi. De top is iets verschrikkelijks, je kunt niet meer terug. Misschien zocht hij zijn eigen dood. Hij verachtte de dood en doodsvrachting is doodsvrachting. Dat houdt nooit op.'

Fausto & Giulia. Tekst en regie: Paul Feld. 16 en 17 en van 20 tot en met 24 april, Frascati Amsterdam. Tournee tot en met oktober 1993.